

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਪੀਥੀ ਗਜ਼ੇਟਰਗੜਕਰ ਏ, ਕੇ. ਸਾਰਕਾਰ ਅਤੇ

ਕੇ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇਜੇ

ਮਕਤੂਲ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਭਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, —ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1955 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 150

ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ (ਪੰਜਾਬ)—ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ—ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ—ਕੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ—ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ—ਕੀ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ—ਜਦੋਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ—ਕੀ ਬਣਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ—ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਡ ਐਨਸ ਸਟ੍ਰਲ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ^p ਰੋਪਰਟੀ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ.

ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ. ਬਾਬੂ ਕਿਸ਼ਵਾ ਕਾਂਤਿਅਨ ਸਹਾਏ (1), ਨਰੋਤਮ ਚੰਦ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ (2), ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ (3), ਪ੍ਰਵਾਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ; ਰਾਜਾ ਚੇਲੀਕਾਨੀ ਵੈਕਯੰਮਾ ਗਰੂ ਵੀ. ਰਾਜਾ ਚੇਲੀਕਾਨੀ ਵੈਕਟ 'ਰਾਮਨਯੰਮਾ (4), ਲਹਿਣਾ ਬ. ਮੁਸੰਮਤ ਠਾਕਰੀ (5), ਅਤੇ ਮੁਸੰਮਤ ਅਤਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ. ਨਿੱਕੂ (6), ਓਵਰ-ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

- (1) 1937 LR 64 LA. 250
- (2) ILR (1950) 3 ਪੁਨ. 1
- (3) 1908 ਐਲ.ਆਰ., 35 ਆਈ.ਏ. 206
- (4) 1902 LR 29 LA. 156
- (5) (1895) 30 ਪੀਆਰ 124
- (6) (1924) 5 ਲਾਹ. 356

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ 20 ਅਗਸਤ, 1952 ਨੂੰ ਉਪ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 22

1958

May, 23rd

87

ਮਾਰਚ, 1948 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡੀ ਕ੍ਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 107 ਆਫ 1949 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਪਾਣੀਪਤ, 1947 ਦੇ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 361 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਜੇ. ਐਨ. ਬੈਨਰਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਐਲ.

ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 9 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

ਗਜ਼ੋਦਰਗੜਕਰ, ਜੇ.- ਜੇ ਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ, ਜ਼. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸਦੇ ਨਾਨੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ? ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ 10 ਸਰੂਪ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਮੁਸੰਮਤ ਰਾਜੋ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 10 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਨਾ ਮੋਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। 22 ਮਾਰਚ, 1927 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ 1 ਤੋਂ 9 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਰੇਜ਼ ਪੌਂਡੋਟਸ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਸ਼ਿਬਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਕੀਤਾ। 5,000 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1929 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਗਿਰਵੀਦਾਰ ਸ਼ਿਬਾ ਨੂੰ ਰਿਡੈਂਪਸ਼ਨ ਦੀ ਇਕਵਿਟੀ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। 11,000 1946 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 145 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਣੀਪਤ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉਠਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਲਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਸਨ। ਉਸ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ; ਇਸ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ

ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਏ- ਮਕਤੂਬੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਸ਼ੀਮਤੀ ਮਾਨਭਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਤੋਂ 9 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਦੇਸੀ- ਗਜ਼ੇਦਰਗੜ੍ਹ- 10 ਸਨ। ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਰਾਰ, ਜੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਂਝਾ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 10 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵਿਕਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ 10 ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਤੋਂ 9 'ਕਮਲ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਏ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਰਾਮ ਕਲਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਮ ਕਲਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਿੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1 ਤੋਂ 9 ਤੱਕ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਨੇ ਕਮਲ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। 5,000 ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ

ਅਪੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1 ਤੋਂ 9 ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1 ਤੋਂ 9 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਕੀਤਾ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 9 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਨਾ ਕਹੋ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 10 ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਤੋਂ 9 ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ 10.

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ. ਹੁਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ-ਇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ *ਰਾਜਾ ਚੇਲੀਕਾਨੀ ਵੈਕਾਇਯੰਮਾ ਗਰੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਚੇਲੀਕਾਨੀ ਵੈਕਟਮਨਯੰਮਾ* (1) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਧੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਵਾਈਵਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਜੱਦੀ ਹੋਣ

(1) [1902] "ਯੂ.ਆਰ. 29 ਆਈਏ 156"

ਜਾਇਦਾਦ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਕਿਸ਼ਵਾ ਨੰਦਨ ਸਹਾਏ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਉਦੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਜ. ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ, ਜਿਸ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਨੇ ਰਾਜਾ ਚੇਲੀਕਾਨੀ ਵੈਂਕਯਾਮਾ ਗਾਰੂ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ “ਸਾਰੀਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਨਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਸ਼ 'ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ' ਨੂੰ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੁਰਖੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ। ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ?

(1) [1937] ਐਲਆਰ 64 ਆਈਏ 250

(2) [1920] LR 29 LA. 156

ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਓ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੀਏ। ਲਹਿਣਾ, ਬਨਾਮ ਮੁਸ਼ਮਤ ਠਾਕਰੀ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ (ਰੋ, ਐਸਜੇ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ ਜੇ.; ਚੈਟਰਜੀ, ਜੇ., ਅਸਹਿਮਤੀ) ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ “ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧੀ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ। ਜਾਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਾਰਸ ਪੁਰਸ਼, ਸੰਪਤੀ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਵੰਸ਼ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਦੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੈਟਰਜੀ, ਜੇ., ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ਼ਬਦ “ਪੂਰਵਜ” ਕੇਵਲ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਲਕ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ; ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਆਮ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਕਥਿਤ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗੁਆ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਆਈ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਦ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ ਚੈਟਰਜੀ, ਜੇ. ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਉਦਾਹਰਣ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇ ਬਿਆਨ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਬਾਰੇ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁਸੱਮਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਨਿਕੂ (1)। ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਸੀ.ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ "ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਰਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਖਿਕ ਪੁਰਸ਼ ਪੁਰਵਜ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਲਾਈਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ " ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਲਹਿਣਾ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਨੂੰ 'ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ' ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ? ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਹਿਣਾ ਦੇ ਕੇਸ (2), ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਸੀ.ਜੇ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਲਹਿਣਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

(1) (1924) 5 ਲਾਹ. 356

(2) (18J5) 30 ਆਰ.ਆਰ. 124

ਨਰੋਤਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ (1)। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਅਧੀਨ

· 1920 ਦਾ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ II ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ i ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ - ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਦੋ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ 1920 ਦੇ ਐਕਟ I ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, n ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ <# ਨੇ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਪੋਤਰੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਨੇ-ਨਾਨੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 4 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਹਾਜਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ * ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੀ ਪੁਰਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 1 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ

(1) ILR (1950) 3 ਪੁੰਨ 1

ਨਰੋਤਮ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਿਵਲ ਲਾਅ ਦੇ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 59 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੱਟਾਂ ਵਿੱਚ) ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ। ਪੁਰਸ਼ ਵੰਸ਼ਜ ਜਾਂ, ਇੱਕ ਬੇਟੇ ਰਹਿਤ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਮਰਦ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮਾਲਕ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਰਦ ਵੰਸ਼ - ਡੈੱਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮਰਦ ਸੰਪੱਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ , ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਪੁੰ - ਪਰਟੀ

ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ : “ਪੁਰਖ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ।

ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਿੱਧੇ ਪੁਰਸ਼
A 'lyUMI' ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਲਹਿਣਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਕਸਟਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਰਿਵਾਜ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। - ਈ ਡੀ ਜੱਜ। ਇਹ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੈਟਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਲੋਚਨਾ ਹੈ,

(1) ਐਲ.ਐਲ.ਆਰ. (WSOTTpuniII " ' (2) (1885) 30 ਪੀ.ਆਰ. 124

ਮਕਤੂਬੀ ਜੇਜੇ ਾ ਦ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਨਭਰੀ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੂਜੀ ਫੁਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਚ ਵਿੱਚ Mst. ਅਤਰ ਕੌਰ ਕੇਸ (1), ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ

ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਰੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਉਕਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਵੈਧਤਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਖੁਦ ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ) ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2), ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੂਜੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਰੋਤਮ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ, ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ (4) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਹਿੰਦੂ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

- (1) (1924) 5 ਲਾਹ. 356
- (2) (1937) LR 64 LA. 250
- (3) 'ਐਲ.ਐਲ.ਆਰ. (1950) 3 ਪੰਜ. 1
- (4) (1903) LR 35 LA. 206

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਸਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ, ਬੋਰਡ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਾਰਡ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਲਿੰਟਿਫਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ। ਮਰਦ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਪੁਰਖ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਜ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ।" ਇਹ ਕਥਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਪੱਤੀ ਰੇਖਿਕ ਪੁਰਸ਼ ਤੋਂ ਉਤਰਦੀ ਹੈ, ਪੁਰਸ਼ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਜ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਖੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਮਾਤਾ-ਦਾਦੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਪਰ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਇਸ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ *ਮੁਹੰਮਦ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ* (1) ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (2), ਹਾਲਾਂਕਿ,

(1) (1937) LR 64 LA. 250

(2) (1908) LR 35 LA. 206

ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਕਿ ਨਾਨੇ-ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਕਿ ਮਰਦ ਕੋਲਾਂ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੀਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੀ; ਪਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਰਖ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਓਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਸਟਮਰੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਰ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਕੇਸ [ਆਈਵਰੋਤਮ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (2)] ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਕੋਲਿਨਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਡੀ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ। ਫੈਸਲਾ।

ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਤਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1895 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਗਲਤ ਸੀ? ਸਟੈਰ ਡਿਸੀਸਿਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੈਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

"ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸਦਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਗਠਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

"(1) (1908)" LR 35 LA? 20?

"~

(2) ILR (1950) 3 ਪੰਜਾਬ 1

(3) Halsbury's Vol. XIX ਪੰਨਾ 257 ਪੈਰਾ 557

ਮਕਤੂਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ^{Mst} ਮਾਨਥਾੜੀ ਤਰੀਕੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ -----ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹੀ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਦਿੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਸਰਵਉੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹਿੱਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਨਰਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਮੁੜ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਰਪਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ (1): -

“ਸਟੇਅਰ ਡੀਸੀਸਿਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਵ - ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੋਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੇਕੇਨਡਮ (2), ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਰਾਈਡਰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਸਟੇਅਰ ਡੀਸੀਸਿਸ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇੰਨਾ ਅਮਲੀ ਜਾਂ ਲਚਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ

(1) ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ, ਪੰਨਾ 302, ਪੈਰਾ 1871

(2) ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ, ਸਫ਼ਾ 322, ਪੈਰਾ 1931

ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਰੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 1950 ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1908 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ *ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ; ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 1895 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਹਿਲੀ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਾਜ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹਿੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਨੇ-ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1950 ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਨਾਨੇ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੰਧਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਇਸ

(1) (1908) L.R. 35 LA, 206

2318

PUNJAB SERIES

[VOL. XI

ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਂ,

ਵੋਲ. Xi| ਇੰਡੀਅਨ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਸ 2319 ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ^ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ; ਅਤੇ ਪਾਰਟ ਟਾਈਜ਼ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੋਬਾ